

**Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»**

Кафедра перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики

О. І. Іляді

**Методичні рекомендації до виконання практичних завдань і
самостійної роботи з навчальної дисципліни**

**«КРОС-КУЛЬТУРНІ ТА МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ДОСЛІДЖЕННЯ У
ФІЛОЛОГІЇ»**

(для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
за ОНП В11 (035) Філологія)

Одеса – 2025

Рекомендовано до друку Рішенням Вченої Ради Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» від 25 грудня 2025 року, протокол № 8.

Іліаді О. І. *Методичні рекомендації до виконання практичних завдань і самостійної роботи з навчальної дисципліни «Крос-культурні та міждисциплінарні дослідження у філології»* (для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за ОНП В11 (035) Філологія). Одеса, 2025. 27 с.

Рецензенти:

Глущенко В. А. — д.філол.н., проф. (Донбаський державний педагогічний університет).

Юмрукуз А. А. — к.філол.н., доц. (ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»).

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Мета навчальної дисципліни «Крос-культурні та міждисциплінарні дослідження у філології» – сформувати в аспірантів уявлення про базові принципи крос-культурних і міждисциплінарних досліджень у галузі філології.

Завдання:

- ознайомити аспірантів із методологією крос-культурних та міждисциплінарних досліджень у філологічній царині;
- розкрити особливості крос-культурних та міждисциплінарних досліджень у галузі філології;
- сприяти розвитку в аспірантів уміння застосовувати методи крос-культурних та міждисциплінарних досліджень у підготовці власних наукових праць.

Отже, навчальний курс сприяє розширенню професійного діапазону знань аспірантів, їхньої фахової ерудиції, культурного світогляду та спонукає їх до поглибленого ретроспективного вивчення мовних явищ на широкому культурному тлі. Вивчення пропонованої дисципліни дає змогу слухачам *засвоїти*:

- знання про закономірності взаємодії мовних культур в часі й просторі;
- підходи до комплексного філологічного аналізу мовних феноменів у міжкультурному просторі;
- прийоми комплексного (інтегративного) філологічного (на межі кількох гуманітарних дисциплін) дослідження мови як основного вияву й надбання духовної культури народу.

2. Очікувані результати вивчення дисципліни. Після завершення курсу здобувач повинен:

а) знати:

- типологію відповідних дисципліні наукових методів;
- аспекти крос-культурних та міждисциплінарних досліджень;
- типи міжмовної (ширше – міжкультурної) взаємодії, її умови та результат;
- зміст відповідних наукових проблем («слова та речі», культура в дзеркалі мови, текст як носій культурних артефактів, міфологічна свідомість в епічному тексті) та шляхи їх розв'язання;

б) вміти:

- аналізувати тексти історичного, міфологічного, епічного змісту на предмет виділення в них слідів міжмовної (ширше – міжкультурної) взаємодії;
- аналізувати текст як продукт культури (культур);
- вибудовувати алгоритм (покрокову процедуру) дослідження;

- застосовувати крос-культурні та міждисциплінарні підходи у власному науковому проєкті;
- створювати власний науковий текст.

2.1. Очікувані програмні результати навчання

ПРН 03	Застосовувати форми і закони абстрактно-логічного мислення, норми критичного підходу, форми і методи аналізу й синтезу.
ПРН 04	Ідентифікувати наукові та практичні проблеми, готувати наукові тексти та доповіді, здійснювати публічну апробацію результатів досліджень як державною, так і іноземною мовами, демонструвати вміння усної та писемної комунікації.
ПРН 08	Володіти аналітичним мисленням та методиками систематизації інформації обробки великих масивів даних, складання короткострокового й довгострокового прогнозу розвитку ситуації на підставі отриманих даних.
ПРН 10	Мати передові концептуальні та методологічні знання з лінгвістики та перекладознавства і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень із з лінгвістики та перекладознавства, здобуття нових знань та/або здійснення інновацій.

2.2. Інтегральна компетентність

В основу компетентностей здобувачів ученого ступеня «доктор філософії», які навчаються за освітньо-науковою програмою «035 Філологія» галузі знань 03 Гуманітарні науки, покладено інтегральну компетентність, тобто здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі філології у процесі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань і/або професійну практику.

Загальні компетентності:

ЗК01. Володіння навичками критичного мислення.

ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення й аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні компетентності:

СК07. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі лінгвістики та перекладознавства та дотичних міждисциплінарних напрямів і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях із лінгвістики та перекладознавства та дотичних галузей (літературознавство, міжкультурна комунікація).

СК08. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською

та іноземними (англійською, німецькою, китайською) мовами, глибоке розуміння іншомовних наукових текстів за напрямом досліджень.

СК10. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні наукові проекти в галузі лінгвістики і перекладознавства та дотичні міждисциплінарні проекти.

3. Передумови для вивчення дисципліни. Для вивчення навчальної дисципліни «Крос-культурні та міждисциплінарні дослідження у філології» необхідні кілька важливих чинників. Зокрема, **здобувачі мають:**

1) знати основні категорії та поняття мовознавства, літературознавства та фольклористики;

2) вміти використовувати в науковій діяльності знання про:

- суспільну роль та суспільну природу мови (мова не існує сама по собі, будучи способом взаємодії всередині суспільства і між суспільствами-носіями різних культур);

- мову як систему культурних кодів, що становлять відбиття завершеної впорядкованої множинності символів для перетворення (кодування у вигляді мовних знаків), збереження та відтворення історичного досвіду;

- знаковий характер мови;

- текст як складний мовний (ширше – культурно-історичний) феномен;

- основні поняття й категорії міжкультурної комунікації, релевантні завданням теорії і практики перекладу;

- крос-культурні інтегральні / диференційні структурно-типологічні ознаки текстового оригіналу в перекладі;

- загальнокультурну, національно-культурну, етнокультурну складові мови (мова як дзеркало культури);

- важливість перекладу як засобу збагачення рідної мовної культури та як посередника при міжкультурній / міжмовній комунікації;

- основні поняття й категорії літературознавства й фольклористики;

- тенденції в історичному літературному процесі та взаємодію національних літературних традицій;

3) вміти застосовувати:

- методи лінгвістичного (зіставного, компаративного та контрастивного) аналізу вихідного / цільового тексту (частково й літературознавчого аналізу);

- методологічні принципи здійснення філологічного (з урахуванням всіх глибинних структур текстів мови-оригіналу) перекладу художніх і нехудожніх текстів.

МІЖПРЕДМЕТНІ ЗВ'ЯЗКИ

Знань і вмінь, необхідних для опанування дисципліни «Крос-культурні та міждисциплінарні дослідження у філології», аспірант набуває під час попереднього чи одночасного вивчення таких предметів

гуманітарного (філологічного) циклу, як «Історія лінгвістичної думки», «Проблеми текстології та дискурсології», «Переклад як синергетична складова успішності міжкультурної комунікації», «Лінгвопрагматичні особливості англomовного інституціонального дискурсу», «Парадигми культурно-історичних епох у синхронії та діяхронії», «Філологія в синхронії та діяхронії», «Методологія наукових досліджень у галузі філології». Із цими освітніми компонентами «Крос-культурні та міждисциплінарні дослідження у філології» перетинається тематично, за характером розглядуваних проблем.

Однак основним джерелом знань і вмінь, бажаних для успішного проходження курсу, є сума філологічних дисциплін, засвоєних аспірантом у процесі здобуття фахової філологічної освіти на рівні бакалавріату та магістратури: «Загальне мовознавство», «Історична грамати́ка», «Історія літературної мови», «Порівняльна типологія», «Актуальні питання етнолінгвістики», «Стратегії та тактики у перекладознавстві», «Теорія літератури», «Історія літератури», «Усна народна поетична творчість».

ЗАГАЛЬНИЙ ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Курс охоплює два змістових модулі. Передбачається, що, пройшовши **перший змістовий модуль**, аспіранти ознайомляться з відомостями про мовні контакти, їхні види, рівні й типологію результатів міжмовної (ширше – міжкультурної) взаємодії. *Об'єкт* уваги в цьому модулі – мовні одиниці й позначені ними культурні поняття з погляду синхронії (стати́ки) та діяхронії (динаміки), розглянуті з позицій взаємозбагачення контактних мовних культур.

Другий змістовий модуль присвячений розгляду аспектів інтердисциплінарних студій у галузі філології. Модуль передбачає ознайомлення аспірантів із можливостями аналізу текстів і текстових одиниць із погляду їхнього культурного (ідеологічного, міфологічного, релігійного, етичного тощо) навантаження, для чого увазі слухачів пропонується ознайомлення з проблемами, які лежать у площині перетину кількох дисциплін гуманітарного циклу: лінгвістики та міфології, лінгвістики та історії, лінгвістики та фольклористики, лінгвістики та історії культури. *Об'єкт* розгляду в цьому модулі – дослідницькі прийоми, які забезпечують результативність досліджень текстів культураносного змісту в розрізі їхньої ідеологічної, міфологічної та ін. семантики й семіотики.

ВИМОГИ ДО ЗДОБУВАЧІВ

1. Опановуючи зміст навчальної дисципліни, здобувач повинен:
 - сумлінно, вчасно та самостійно (крім випадків, які передбачають групову роботу) виконувати навчальні завдання, завдання проміжного та підсумкового контролю;
 - бути присутнім на всіх навчальних заняттях, окрім випадків, спричинених поважними причинами;

– ефективно використовувати час на навчальних заняттях для досягнення навчальних цілей, не марнуючи його на зайві речі;

– сумлінно виконувати завдання з самостійної роботи, користуватися інформацією з надійно перевірених джерел, опрацьовувати запропоновані та додаткові літературні джерела й Інтернет-ресурси.

2. При виконанні ІНДЗ здобувач має дотримуватися принципів академічної доброчесності, не допускати академічний плагіат та інші форми академічної недоброчесності, визначені законодавством України.

Відповідно до статті 42 Закону України «Про освіту», порушенням академічної доброчесності вважається:

академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Проблематика крос-культурних досліджень у філології

Тема 1. Вступ до проблематики. Міжмовні контакти як основний вияв культурної взаємодії в історії етносів

Зміст:

- вивчення питання міжмовних контактів та інтерференції з погляду синхронії та діяхронії;
- обговорення проблеми кореляції контакту мов і контакту культур;
- розгляд проблеми міжмовного ототожнення одиниць плану вираження та плану змісту;
- розгляд питання інтерференції (фонетичної, граматичної, лексичної) в мові та мовленні;
- розгляд психологічних і соціокультурних умов мовних контактів;
- обговорення ролі соціокультурного оточення;
- ознайомлення з функціями мов у двомовних групах;
- ознайомлення з питанням тривалості мовних контактів.

Тема 2. Аспекти досліджень процесу та результатів міжмовних (міжкультурних) контактів у синхронії та діяхронії

Зміст:

- вивчення питання субстрату як явища (результату) мовної та культурної взаємодії;
- ознайомлення з роллю субстрату при формуванні фонетики, лексики та граматики мови-наступниці;
- вивчення питання суперстрату як явища (результату) мовної та культурної взаємодії;
- ознайомлення з питанням адстрату як найбільш нейтрального типу міжмовної та міжкультурної взаємодії;
- ознайомлення з питаннями інтерстрату та інстрату.

Тема 3. Усний та письмовий тексти в крос-культурних студіях

Зміст:

- розгляд питання перекладу як важливого типу міжкультурної взаємодії;
- ознайомлення з питанням ролі перекладу в країнах Європи доби Середньовіччя:
 - а) роль і призначення перекладної літератури на східнослов'янських теренах (переклади зі середньогрецької мови давньоруською);
 - б) давньосербські та давньоболгарські переклади грецької літератури;
 - в) переклади латинських творів у країнах Західної Європи;

– розгляд питання про усний епічний текст і його роль в обміні культурним досвідом між етносами (давньосербський героїчний епос і албанська поезія, аланська «Нартіада» і її версії у народів Кавказу, усне поетичне мовлення у міжетнічних контактах північних германців).

Змістовий модуль 2: Аспекти міждисциплінарних досліджень у філології

Тема 1. Універсальні семантичні комплекси в міфах та епічних творах

Зміст:

- розгляд проблеми універсальних знакових (семантичних) комплексів у лінгвістиці;
- огляд типології універсальних знакових комплексів і їхнього культурного тла;
- огляд семантичних протиставлень (опозицій), пов'язаних із характеристикою структури простору;
- знайомство з прикладами семантичного протиставлення стихій в епосі та міфологічних текстах;
- знайомство з прикладами семантичного протиставлення природного та соціального;
- знайомство з числовими моделями в архаїчних текстах.

Тема 2. Модель світу в міфологічних текстах

Зміст:

- розгляд питання про архетипи моделі світу в міфологічних текстах;
- знайомство з проблемою образу Arbor mundi (Світового дерева) в міфології різних народів: текстовий аспект;
- розгляд прикладів еволюції схеми Світового дерева у текстах.

Тема 3. Категорії простору й часу в епосі та їх мовна репрезентація. Семантика культурних знаків і числова символіка у фольклорних текстах

Зміст:

- розгляд питання про категорію простору в епічних текстах: історіографія питання;
- розгляд прикладів мовної репрезентації концептів «земля» і «суша» в епосі (гори, ліси, степ);
- розгляд мовної репрезентації типів локусів поселень в епічних текстах;
- розгляд питання про рух і дорогу в текстах фольклору;
- розгляд прикладів мовного відображення небесного простору та водної стихії;
- розгляд особливостей мовного втілення часу в германських і слов'янських текстах епічного змісту (міфопоетичний хронотоп):

- а) час міфологічний;
- б) час історичний;
- в) героїчне століття;
- огляд проблеми числа як однієї з найважливіших категорій в міфопоетичному образі світу:
 - а) результат рахування – засіб упорядкування та моделювання Всесвіту;
 - б) рахування як перетворення хаосу в космос;
 - в) рахування як об'єкт семантизації, символізації й оцінки в народній культурі;
- огляд прикладів міфопоетичної нумерології у фольклорних текстах;
- розгляд питання про «чет / нечет» у слов'янському фольклорі (текстовий матеріал):
 - а) семантика парності;
 - б) семантика непарності.

ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

1. Заняття проводяться у формі семінарів, на яких аспірант має викласти сутність сформульованих у питаннях проблем і дати потрібні роз'яснення щодо незрозумілих деталей у відповіді (якщо такі будуть). Відповідь потрібно будувати як аналіз прочитаної літератури з певного питання.

2. У процесі підготовки до семінарів можна використовувати як джерела, рекомендовані в планах практичних занять чи у списку додаткової літератури, так і джерела (монографічні дослідження, статті, підручники, тексти), які здобувач вважає за потрібне опрацювати задля підвищення рівня своєї аргументації.

Потрібно пам'ятати, що оцінюється не виклад прочитаного, а його осмислення, тобто результати зіставлення наявних у літературі думок, вміння виокремити в них спільне та відмінне.

3. Презентації до практичних занять мають бути докладними. Кожна з них повинна містити відсилки до використаної літератури із зазначенням сторінок. У такий спосіб аспірант доводить ґрунтовність виконаної наукової роботи.

4. Підготовлені презентації мають відбивати послідовність думки здобувача, для чого вони мають бути чітко структуровані (поділені на пункти, підпункти та (за потреби) параграфи), відповідаючи вимогам логіки наукового викладу матеріалу. Теоретичні узагальнення (висновки) не повинні суперечити використаному в презентації матеріалу, оскільки в цьому разі виникне підозра в хибності виконаного завдання, некоректності застосування використаних методів/прийомів, ігноруванні розв'язання поставлених завдань.

5. Тексти, рекомендовані для використання при підготовці до певних тем, містять необхідний ілюстративний матеріал для презентацій та усних відповідей. Приклади з текстів аспірант має добирати самостійно (за потреби він може звернутися за допомогою викладача).

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Міжмовні контакти і культурна взаємодія в історії етносів (2 год.)

План

1. Міжмовні контакти та інтерференція з погляду синхронії та діяхронії.
 - 1.1. Поняття міжмовних контактів.
 - 1.2. Поняття міжмовної інтерференції.
2. Проблема кореляції контакту мов і контакту культур.
 - 2.1. Проблема міжмовного ототожнення одиниць плану вираження та плану змісту.
 - 2.2. Питання інтерференції (фонетичної, граматичної, лексичної) в мові та мовленні.
3. Психологічні та соціокультурні умови мовних контактів.
 - 3.1. Роль соціокультурного оточення.
 - 3.2. Функції мов у двомовних групах.
 - 3.3. Питання тривалості мовних контактів.

Практичні завдання

1. Презентація на тему «Модель мовної взаємодії: чинники та умови контакту».
2. Презентація на тему «Співвідношення лінгвальних і культурних чинників при мовних контактах».

Література

Дочу А. Р. Мовні контакти і запозичення як чинник формування тематичних груп лексики (на матеріалі англійського орнітонімікону). Київ : Наукова думка, 2017.

Жлуктенко Ю. О. Мовні контакти. Проблеми інтерлінгвістики. Київ : Вид-во Київ. ун-ту, 1966.

Зимовець Г. В. Міжмовна інтерференція в умовах контактного білінгвізму (на матеріалі мови укр. діаспори). Дис. ... канд. філол. наук: 10.02.15. Київ, 1997.

Лазаренко Л. О. Лексична інтерференція в усному румунському мовленні в Україні. *Мовознавство*. 1996. № 1–2. С. 32–38.

Семчинський С. В. Семантична інтерференція мов. Київ : Вища школа, 1974.

Ткаченко О. Б. До соціолінгвістичної оцінки мов. *Мовознавство*. 1988. № 2. С. 23–24.

Ткаченко О. Б. Очерки теории языкового субстрата. Киев : Наукова думка, 1989.

Balto-Slavo-Germanica: мовні контакти в синхронії і діяхронії: збірник тез доповідей учасників міжнародного круглого столу до 90-річчя з дня народження члена-кореспондента НАН України А. П. Непокупного. Київ : Вид. дім Д. Бураго, 2023.

Iliadi A. I. In the Wake of Ancient Interlingual Contacts: Proto-Slavonic **čipъna pьrtъ* & Eastern Iranian **čipъa[n]t-partu-* (one Case of Ritual Microtext Tracing). *Актуальні проблеми філології і професійної підготовки фахівців у полікультурному просторі: Міжнародний журнал*. Харбін : Харбінський інженерний університет, 2023. Вип. 6. Р. 35–37.

Ilijašenko T. P. Language Contacts. On the Material of Slavonic-Moldavian Relations. URL: <https://www.twirpx.com/file/1484282/>

Weinreich U. Languages in Contact: Findings and Problems. Paris ; New York : The Hague, pp. 1–6, 14–62, 83–86, 103. URL: https://www.academia.edu/39358679/Uriel_Weinreich_Languages_in_contact_Findings_and_problems_1979_1_

Тема 2. Типи і результати міжмовної та міжкультурної взаємодії: субстрат, теорія мовного субстрату (2 год.)

1. Субстрат як результат мовної та культурної взаємодії.
2. Особливості виникнення субстрату.
 - 2.1. Роль субстрату в історії мов.
 - 2.2. Соціолінгвістичні причини виникнення субстрату.
3. Роль субстрату при формуванні фонетики мови-наступниці.
4. Роль субстрату при формуванні лексики мови-наступниці.
5. Роль субстрату при формуванні граматики мови-наступниці.

Практичні завдання

1. Презентація на тему «Причини виникнення субстрату: модель ситуації».
2. Презентація на тему «Вивчення субстрату у вітчизняній лінгвістиці».

Література

Filppula M., Klemola J., Paulasto H. English and Celtic in Contact. New York ; London : Taylor & Francis Group, 2008. URL:

<https://books.google.mu/books?id=lw->

[CAgAAQBAJ&printsec=frontcover#v=onepage&q&f=false](https://books.google.mu/books?id=lw-CAgAAQBAJ&printsec=frontcover#v=onepage&q&f=false)

Kroonen G. Non-Indo-European root nouns in Germanic: Evidence in support of the Agricultural Substrate Hypothesis. *A Linguistic Map of Prehistoric Northern Europe*. Mémoires de la Société Finno-Ougrienne. Vol. 266. Helsinki : Finno-Ugrian Society, 2012, pp. 239–260. [Grünthal Riho; Kallio Petri (eds.)]. URL:

https://www.academia.edu/7041551/Non_Indo_European_root_nouns_in_Germanic_Evidence_in_support_of_the_Agricultural_Substrate_Hypothesis

McArthur T. The English Languages. Cambridge University Press, 2018 (Chapter 7: Substrates and superstrates).

Šorgo A. Characteristics of Lexemes of a Substratum Origin in Proto-Germanic. *Loanwords and Substrata in Indo-European languages: International Colloquium Limoges, France, 06/06/2018*, pp. 427–472. URL: https://www.academia.edu/36846245/Characteristics_of_Lexemes_of_a_Substratum-Origin_in_Proto-Germanic_handout_International_Colloquium_on_Loanwords_and_Substrata_in_Indo-European_languages_Limoges_France_04_07_06_2018

Ткаченко О. Б. Очерки теории языкового субстрата. Киев : Наукова думка, 1989. С. 5–92.

Тема 3. Типи і результати міжмовної та міжкультурної взаємодії: суперстрат, адстрат, інтерстрат, інстрат (2 год.)

1. Суперстрат як результат мовної та культурної взаємодії.
2. Адстрат як найбільш нейтральний тип міжмовної та міжкультурної взаємодії.
3. Інтерстрат (фонетичні та граматичні (синтаксичні) інтерстрати).
4. Інстрат.

Практичні завдання

1. Презентація на тему «Причини виникнення субстрату: модель ситуації».
2. Презентація на тему «Вивчення субстрату у зарубіжному мовознавстві».

Література

Ліаді О. І. Слов'янські мовні релікти в топонімії Балкан. Кіровоград ; Київ : КОД, 2008.

Dietrich W. Substrat, Superstrat, Adstrat, Interstrat. Zum Sprachwandel durch Sprachkontakt in der Neuen Romania. *Unsichtbare Hand und Sprecherwahl. Typologie und Prozesse des Sprachwandels in der Romania. Beitrage zum Romanistentag* [Stehl Thomas (Hrsg.)]. Tübingen : Narr, 2005, pp. 123–152.

Lefebvre C. Relabeling in Language Genesis. New York : Oxford University Press, 2015.

McArthur T. The English Languages. New York : Cambridge University Press, 2018, pp. 160–177 (Chapter 7: Substrates and superstrates).

Тема 4. Переклади текстів різних жанрів і їхня роль в історії міжкультурної взаємодії (2 год.)

1. Поняття перекладу як важливого типу міжкультурної взаємодії.
2. Питання ролі перекладу в країнах Європи доби Середньовіччя.
3. Роль і призначення перекладної різножанрової літератури на східнослов'янських теренах (переклади зі середньогрецької мови давньоруською).
4. Переклади різножанрових латиномовних текстів у країнах Західної Європи.

Практичні завдання

1. Презентація на тему «Переклади Біблії вітчизняними мовами в західноєвропейських країнах доби Середньовіччя: Англія та Німеччина».
2. Презентація на тему «Переклад давньоруською мовою творів візантійських авторів: «Хроніка» Георгія Амартола».

Література

Вілкул Т. Л. «Въшествіє в Ієроусалимъ» Александра Македонського. «Хроніка» Георгія Амартола в «Александрії Хронографічній». *Український історичний журнал*. 2011. №5. С. 162–178. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/UIJ_2011_5_11

Клименко Л. В. Художній переклад як вид міжкультурної комунікації в контексті євроінтеграції. *Літературознавчі студії*. 2015. Вип. 1(1). С. 228–235.

Касяненко Д. С. Лексико-семантичні процеси в термінології євролекту та їхнє відтворення у перекладі. *Мовні і концептуальні картини світу : зб. наук. праць*. 2013. Вип. 2. С. 159–165.

Lindeman Y. Translation in the Renaissance: A Context and a Map. 1981. URL:

<https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fopen.unive.it%2Fhitrade%2Fbooks%2FLindemanRenaissance.pdf&psig=AOvVaw3zoC3umYcNyBKoqh5rRzhd&ust=1725389368224000&source=images&cd=vfe&opi=89978449&ved=0CAYQrpoMahcKEwi4n9619qSIAxUAAAAAHQAAAAAQBA>

Pfeiffer R. History of Classical Scholarship from the Beginnings to the End of the Hellenistic Age. Oxford: Clarendon Press, 1968. 311 p. URL: <https://ru.scribd.com/document/399816869/Pfeiffer-History-of-Classical-Scholarship-From-the-Beginnings-to-the-End-of-the-Hellenistic-Age-Oxford-University-Press-Academic-Monograph-Reprints>

Tytler A. F. Essay on the principles of translation. London: J. M. Dent & co.; New York: E. P. Dutton & co. 239 p. URL: <https://archive.org/details/essayonprinciple00woodiala/page/114/mode/2up>

Тема 5. Усний епічний текст в обміні культурним досвідом між етносами (2 год.)

1. Усний епічний текст і його роль в обміні культурним досвідом між етносами.
2. Давньосербський героїчний епос і албанська поезія.
3. Алано-осетинська «Нартіада» і її версії у народів Кавказу.
4. Усне поетичне мовлення у міжетнічних контактах північних германців.

Практичні завдання

1. Презентація на тему «Епічний текст як форма культурної взаємодії у поліетнічному регіоні (боснійські й албанські пісні про *країшників/крешників*)».
2. Презентація на тему «Роль «Старшої Едди» в культурному спілкуванні північногерманських народів».

Література

Мазепова О. Внутрішній світ людини у перському лінгвоментальному просторі. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2015.

Andrén A. Tracing Old Norse Cosmology: The World Tree, Middle Earth and The Sun. Archaeological Perspectives. Lund: Nordic Academic Press, 2014. 247 p. URL: <https://archive.org/details/tracingoldnorse0000andr/page/n253/mode/2up>

Bailey H. W. Ossetic (Nartä). *Traditions of Heroic and Epic Poetry* / [ed. A. T. Hatto]. London: MHRA, 1980. Vol. 1, pp. 236–267.

Gershevitch I. Word and Spirit in Ossetic. *Bulletin of the School of Oriental and African. Studies*. 1955. Vol. 17, № 3, pp. 478–489.

Iliadi A. I. The Sea in Poetic Language of the Ancient Germans (Testimony of the Texts). *Науковий вісник ПНПУ ім. К. Д. Ушинського: Лінгвістичні науки*. 2023. № 36, pp. 5–33.

Knobloch J. Homerische Helden und christliche Heilige in der kaukasischen Nartenepik. 1. Der Sonnenheld; 2. Religiöse Volkskunde der Osseten (Stichwörter zur Volkskunde und Religiosgeschichte aus V. I. Abaevs Historischetymologischem Wörterbuch der ossetischen Sprache). Heidelberg, 1991, pp. 11–72.

Makkay J. Iranians elements in early Mediaeval heroic poetry. The Arthurian cycle and the Waltharius. *Tractata Minuscula* 12. Budapest, 1998.

Sigurðsson Þ. The alliterative, rhythmic and stanzaic constraints on verbs in *dróttkvaett* lines. *Approaches to Nordic and Germanic Poetry*. 2016, pp. 257–278.

URL: https://www.academia.edu/63537696/The_alliterative_rhythmic_and_stanzaic_constraints_on_verbs_in_dr%C3%B3ttkvaett_lines

Тексти

Crawford, Jackson (ed.). The Poetic Edda: Stories of the Norse Gods and Heroes. Indianapolis : Hackett Publishing Company, Inc., 2015.

Songs of the Frontier Warriors «Këngë Kreshnikësh»: Albanian epic verse in a bilingual English-Albanian edition / [edited, introduced and translated from the Albanian by Robert Elsie and Janice Mathie-Heck]. Wauconda, Illinois USA : Bolchazy-Carducci Publishers, Inc., 2004. 432 p.

The Elder Edda: A Book of Viking Lore [translated and edited by Andy Orchard]. Penguin UK, 2011.

URL: https://books.google.ru/books?id=piCTi0XQEccC&printsec=frontcover&hl=ru&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false

Тема 6. Універсальні семантичні комплекси в міфологічних та епічних текстах (2 год.)

1. Проблема універсальних знакових (семантичних) комплексів у лінгвістиці.

2. Типологія універсальних знакових комплексів і їхнього культурного тла.

3. Семантичні опозиції, пов'язані з характеристикою структури простору.

4. Семантичні протиставлення стихій в епосі та міфологічних текстах.

5. Семантичне протиставлення природного та соціального.

6. Числові моделі в архаїчних текстах.

Практичні завдання

1. Презентація на тему «Мовна репрезентація опозиції стихій у слов'янських і германських фольклорних текстах».
2. Презентація на тему «Структура простору у фольклорних текстах: мовне вираження».

Література

Зварич І. Міф у генезі художнього мислення. Чернівці: Золоті литаври, 2002.

Олійник О. Методологія дослідження художнього простору у структурі чарівних казок. *Вісник Львівського університету. Серія філологічна*. Львів: Львівський національний університет ім. І. Франка, 2010. Вип. 43. С. 94–100.

Рецепція хронотопу в українських народних казках [Ел. ресурс]. URL: <http://bo0k.net/index.php?p=achapter&bid=19757&chapter=1>.

Glasgow R. D. V. The Concept of Water. R. : Glasgow Books, 2009. 376 p.

Iliadi A. I. The Sea in Poetic Language of the Ancient Germans (Testimony of the Texts). *Науковий вісник ПНПУ ім. К. Д. Ушинського: Лінгвістичні науки*. 2023. № 36. Р. 5–33.

Iliadi A. I. Fragments of Slavonic-Iranian Mythopoetic Text: Syntactic Constructions with *svet- : *sʹuanta-. *Мова*. 2024. № 41. Р. 60–69.

Purves Alex C. Space and Time in Ancient Greek Narrative. Cambridge ; New York : Cambridge University Press, 2010.

Тексти

Гаврилов М. Заговоры из Городищенского и Черниговского уездов Черниговской губернии (доставлены П. С. Ефименком). *Сборник Харьковского историко-филологического общества*. Том 4. Харьков : Типография К. Счасни, 1892. С. 283—284 (<https://archive.org/details/istfilologi/t4/page/284/mode/1up?view=theater>).

Ефименко П. С. Сборник Ирины Антоновны Семенцово́й, доставленный из с. Будниц Кролевецкого уезда Черниговской губернии. *Сборник Харьковского историко-филологического общества*. Том 4. Харьков : Типография К. Счасни, 1892. С. 284–288 (<https://archive.org/details/istfilologi/t4/page/284/mode/1up?view=theater>).

Beowulf, an Anglo-Saxon Epic Poem (translated from the Heyne-Socin text by JNO: Lesslie Hall). Boston : D. C. Heath & Co., Publishers, 1892 (<https://ia800201.us.archive.org/13/items/beowulfanglosaxo00hall/beowulfanglosaxo00hall.pdf>).

Crawford, Jackson (ed.). The Poetic Edda: Stories of the Norse Gods and Heroes. Indianapolis : Hackett Publishing Company, Inc., 2015.

Tales of the Narts: Ancient Myths and Legends of the Ossetians (translated by Walter May, edited by John Colarusso and Tamirlan Salbiev). Princeton University Press, 2016 (<https://zoboko.com/book/8m5vp234/tales-of-the-narts-ancient-myths-and-legends-of-the-ossetians>).

Тема 7. Модель світу в міфологічних текстах (2 год.)

1. Архетипи моделі світу в міфологічних текстах.
2. Проблема образу Arbor mundi (Світового дерева) в міфології різних народів: текстовий аспект.
3. Еволюція схеми Світового дерева у текстах.
4. Текстові ілюстрації проблеми.

Практичні завдання

1. Презентація на тему «Спільне в описах Світового дерева в міфологічних текстах».
2. Презентація на тему «Образ Світового дерева у міфологічних текстах у дзеркалі мови».

Література

Andrén A. Tracing Old Norse Cosmology: The World Tree, Middle Earth and The Sun. Archaeological Perspectives. Lund : Nordic Academic Press, 2014. 247 p. URL:

<https://archive.org/details/tracingoldnorse0000andr/page/n253/mode/2up>

Bintley, Michael D. J. Trees in the Religions of Early Medieval England. Woodbridge : The Boydell Press, 2015. URL: https://books.google.com.ua/books?id=LAK7EAAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=ru&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false

Fournet A. Shamanism in Indo-European Mythologies. *Archaeoastronomy and Ancient Technologies*. 2020, 8(1), pp. 15–17. URL: https://aaatec.org/art/a_fournetar2

Grimm J. Deutsche Mythologie. Göttingen : Dieterichsche Buchhandlung, 1844. Band I–II, pp. 756–760 (XXV: Weltbaum). URL: <https://archive.org/details/deutschemytholog00grim/page/750/mode/2up>

Kure H. Hanging on the World Tree. Man and Cosmos in Old Norse mythic poetry. *Old Norse religion in long-term perspectives: Origins, changes, and interactions* (An international conference in Lund, Sweden, June 3–7, 2004) [Anders Andrén, Kristina Jennbert & Catharina Raudvere (eds.)]. Lund : Nordic

Academic Press, 2006. pp. 68–71. URL: https://www.academia.edu/7399879/Hanging_on_the_World_Tree_Man_and_cosmos_in_Old_Norse_mythic_poetry

Lechler G. The Tree of Life in Indo-European and Islamic Cultures. *Ars Islamica*. 1937. Vol. 4, pp. 369–419. URL: <https://archive.org/details/Lechler1937TreeofLife/mode/2up>

Nordvig M. A Method for Analyzing World-Models in Scandinavian Mythology. *Approaching Methodologies* [2nd Revised Edition with Introduction by Ulrike Wolf-Knuts]. 2013, pp. 377–398. URL: https://www.academia.edu/26872009/A_Method_for_Analyzing_World_Models_in_Scandinavian_Mythology

Old Norse religion in long-term perspectives: Origins, changes, and interactions (An international conference in Lund, Sweden, June 3–7, 2004) [Anders Andrén, Kristina Jennbert & Catharina Raudvere (eds.)]. Lund : Nordic Academic Press, 2006, pp. 16–73. URL: https://books.google.com.ua/books?id=gjq6rvoIRpAC&printsec=frontcover&hl=ru&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false

Tolley C. What is a ‘World Tree’, and Should We Expect to Find One Growing in Anglo-Saxon England? *Trees and Timber in the Anglo-Saxon World* [ed. by Michael D. J. Bintley and Michael G. Shapland]. New York : Oxford University Press, 2013, pp. 177–185.

Тексти

Beowulf, an Anglo-Saxon Epic Poem (translated from the Heyne-Socin text by JNO: Lesslie Hall). Boston : D. C. Heath & Co., Publishers, 1892 (<https://ia800201.us.archive.org/13/items/beowulfanglosaxo00hall/beowulfanglosaxo00hall.pdf>).

Crawford, Jackson (ed.). The Poetic Edda: Stories of the Norse Gods and Heroes. Indianapolis : Hackett Publishing Company, Inc., 2015.

Snorri Sturluson. The Prose or Younger Edda (<https://archive.org/details/Theproseoryounge000365777v0SnorReyk>).

Tales of the Narts: Ancient Myths and Legends of the Ossetians (translated by Walter May, edited by John Colarusso and Tamirlan Salbiev). Princeton University Press, 2016 (<https://zoboko.com/book/8m5vp234/tales-of-the-narts-ancient-myths-and-legends-of-the-ossetians>).

Тема 8. Категорії простору й часу в епосі та їх мовна репрезентація (2 год.)

1. Категорія простору в епічних текстах: історіографія питання.

2. Мовна репрезентація концептів «земля» і «суша» в епосі (гори, ліси, степ).
3. Мовне відображення небесного простору та водної стихії.
4. Особливості мовного втілення часу в германських і слов'янських текстах епічного змісту (міфопоетичний хронотоп).
 - 4.1. Час міфологічний.
 - 4.2. Час історичний.

Практичні завдання

1. Презентація на тему «Мовні засоби на позначення землі та її атрибутів у фольклорних текстах».
2. Презентація на тему «Мовне вираження уявлень про час в епічних текстах».

Література

Freeman M. Mythical Time, Historical Time, and The Narrative Fabric of the Self. *Narrative Inquiry*. 1998. Vol. 8, Issue 1, Jan, pp. 27–50.

Grimm J. Deutsche Mythologie. Göttingen : Dieterichsche Buchhandlung, 1844. Band I–II, pp. 661–687, 756–784 (XXV). URL: <https://archive.org/details/deutschemytholog00grim/page/750/mode/2up>

Iliadi A. I., Zhyhora I. V. The «Road, Crossing and Lands beyond the River» Triad in the East Slavic Ritual Texts: Lexics, Semantics and Pragmatics. *Slavica Slovaca*. 2022. Ročník 57. Číslo 1. P. 3–20.

Iliadi A. I. The Sea in Poetic Language of the Ancient Germans (Testimony of the Texts). *Науковий вісник ПНПУ ім. К. Д. Ушинського: Лінгвістичні науки*. 2023. № 36. P. 5–33.

Purves Alex C. Space and Time in Ancient Greek Narrative. Cambridge ; New York : Cambridge University Press, 2010.

The Authoritative Historian: Tradition and Innovation in Ancient Historiography [edited by K. Scarlett Kingsley, Giustina Monti, Tim Rood]. Cambridge : Cambridge University Press, 2022, pp. 62–81 (Chapter 3 «Mythical and Historical Time in Herodotus» by Tim Rood). URL: https://books.google.com.ua/books?id=u9WnEAAQBAJ&pg=PR7&hl=ru&source=gbs_selected_pages&cad=1#v=onepage&q&f=false

Тексти

Beowulf, an Anglo-Saxon Epic Poem (translated from the Heyne-Socin text by JNO: Lesslie Hall). Boston : D. C. Heath & Co., Publishers, 1892 (<https://ia800201.us.archive.org/13/items/beowulfanglosaxo00hall/beowulfanglosaxo00hall.pdf>).

Crawford, Jackson (ed.). The Poetic Edda: Stories of the Norse Gods and Heroes. Indianapolis : Hackett Publishing Company, Inc., 2015.

Тема 9. Семантика культурних знаків і числова символіка у фольклорних текстах (2 год.)

1. Проблема числа як однієї з найважливіших категорій в міфопоетичному образі світу.
 - 1.1. Результат лічби – засіб упорядкування та моделювання Всесвіту;
 - 1.2. Лічба як перетворення хаосу в космос.
 - 1.3. Лічба як об'єкт семантизації, символізації й оцінки в народній культурі.
2. Міфопоетична нумерологія у фольклорних текстах.
3. Питання про «чет / нечет» у слов'янському фольклорі (текстовий матеріал).
 - 3.1. Семантика парності.
 - 3.2. Семантика непарності.

Практичні завдання

1. Презентація на тему «Символічне значення чисел у фольклорних текстах».
2. Презентація на тему «Число в міфологічній картині світу: текстові свідчення».

Література

- Лукінова Т. Б. Из спостережень над вживанням чисел у замовляннях. *Український діалектологічний збірник*. Київ : Довіра, 1997. №3. С. 310–321.
- Лукінова Т. Б. Числівники в слов'янських мовах (порівняльно-історичний нарис). Київ : Наукова думка, 2000.
- Cirlot J. E. A Dictionary of Symbols [2nd edition; translated from the Spanish by Jack Sage]. London : Taylor & Francis e-Library, 2001, pp. 230–237
URL:
<https://ia801204.us.archive.org/35/items/DictionaryOfSymbols/Dictionary%20of%20Symbols.pdf>
- Ethnoslavica: Festschrift für Herrn Univ. Prof. Dr. Gerhard Neweklowsky zum 65. Geburtstag ; Beiträge des internationalen Symposiums des Instituts für Slawistik der Universität Klagenfurt in Zusammenarbeit mit dem Institut für Slawistik der Universität Wien, Klagenfurt, 7–8. April 2006.
- Laroche Roland A. Popular Symbolic/Mystical Numbers in Antiquity. *Juillet-Septembre*. 1995. T. 54, Fasc. 3, pp. 568–576. URL:
<https://www.jstor.org/stable/41541653>

Świętek J. Liczby 3 i 9 w mitach, wyobrażeniach, mistycznych praktykach i w zwyczajach ludowych. *Lud.* Kraków, 1905. T. 11, z. 4, S. 371–378.

Тексти

Гаврилов М. Заговоры из Городищенского и Черниговского уездов Черниговской губернии (доставлены П. С. Ефименком). *Сборник Харьковского историко-филологического общества*. Том 4. Харьков : Типография К. Счасни, 1892. С. 283—284 (<https://archive.org/details/istfilologi/t4/page/284/mode/1up?view=theater>).

Beowulf, an Anglo-Saxon Epic Poem (translated from the Heyne-Socin text by JNO: Lesslie Hall). Boston : D. C. Heath & Co., Publishers, 1892 (<https://ia800201.us.archive.org/13/items/beowulfanglosaxo00hall/beowulfanglosaxo00hall.pdf>).

Crawford, Jackson (ed.). *The Poetic Edda: Stories of the Norse Gods and Heroes*. Indianapolis : Hackett Publishing Company, Inc., 2015.

Snorri Sturluson. *The Prose or Younger Edda* (<https://archive.org/details/Theproseoryounge000365777v0SnorReyk>).

ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ

Для підготовки питань, які винесені на самостійне опрацювання, рекомендовано використовувати літературу, подану в планах практичних занять і списку додаткової літератури.

Форма контролю самостійної роботи: (для здобувачів очної форми) співбесіда, (для здобувачів заочної форми) письмова відповідь.

Назва теми	Кількість годин денна	Кількість годин заочна
Проблематика крос-культурних досліджень у філології		
Тема 1. Білінгвізм і диглосія в умовах культурних контактів	4	4
Тема 2. Методика вивчення мовних контактів у діахронії	4	7
Тема 3. Теорія культурного субстрату	4	7
Тема 4. Давньосербські та давньоболгарські переклади грецької літератури	8	8
Тема 5. Переклади латинських творів у країнах Західної Європи	8	8
Аспекти міждисциплінарних досліджень у філології		
Тема 1. Приклади семантичного протиставлення стихій в епосі та міфологічних текстах (спостереження за текстами)	8	10
Тема 1. Схема Світового дерева у міфологічних текстах європейських народів	8	12
Тема 2. Мовна репрезентація типів локусів поселень в епічних текстах	8	12
Тема 2. Мовна репрезентація простору в германських і слов'янських текстах епічного змісту (міфопоетичний хронотоп)	8	14
Тема 2. Мовні ілюстрації опозиції понять «парності» – «непарності» у фольклорних текстах	8	12
Разом	68	94

ІНДИВІДУАЛЬНІ НАУКОВО-ДОСЛІДНІ ЗАВДАННЯ

№ з/п	Тематика	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема формулюється відповідно до профілю дисертаційної праці аспірантів (виконується за рахунок годин, виділених для самостійної роботи)	20	20
	Разом	20	20

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Ганич Д. І., Олійник І. С. Словник лінгвістичних термінів. Київ : Наукова думка, 1985. 360 с.
2. Коробейнікова Д. С. Мова ЄС – євролект чи переклад? *Мовні й концептуальні картини світу. Інститут філології*. 2010. Вип. 31. С. 56–61.
3. Непокупний А. П. Балти та південні слов'яни в їхніх лексико-словотвірних зв'язках: назви лісів і чагарників на *-or-/-arь*. *Мовознавство*. 2003. №2–3. С. 14–29.
4. Українська мова: енциклопедія. Київ : Укр. енциклопедія, 2013. 853 с.
5. Bailey H. W. Zoroastrian Problems In The Ninth Century Books. Oxford : The Clarendon Press, 1943. 235 p.
6. Cvetko-Orešnik V. K metodologiji preučevanja baltoslovansko-indoiranskih jezikovnih odnosov. Ljubljana : Znanstvenoraziskovalni center SAZU, Založba ZRC, 1998 (Zbirka Linguistica et philologica). 213 s.
7. Fortson B. Indo-European language and Culture. An Introduction. Padstow : Blackwell Publishing, 2004. 576 p.
8. Gershevitch I. Word and Spirit in Ossetic. *Bulletin of the School of Oriental and African Studies*. 1955. Vol. 17, № 3. P. 478–489.
9. Iliadi A. I. Irano-Slavica: Historical-Word-Building Parallels. *Науковий вісник ПНПУ ім. К. Д. Ушинського*. 2019. № 28, pp. 95–108.
10. Iliadi A. I. Alanian Heritage in Slavic Vocabulary. *Наукові записки. Вип. : 187. Серія: Філологічні науки*. Кіровоград : КОД, 2020. P. 102–108.
11. Iliadi A. I. Fragments of Slavonic-Iranian Mythopoetic Text: Syntactic Constructions with **svet-* : **švanta-*. *Мова*. 2024. № 41. P. 60–69.
12. Iliadi A. I. Alano-Ossetica: Alanian **dew[a]ga-mand* & Ossetian *деука, Деуыка*. *Методологія та історіографія мовознавства: Матеріали XI науково-практичної Інтернет-конференції* (Слов'янськ – Дніпро, 16–17 жовтня 2024 року). Слов'янськ ; Дніпро : ДДПУ, 2024, pp. 59–62.
13. Malory J. P. In Search of the Indo-Europeans. Language, Archeology and Myth. London : Thames and Hudson Ltd., 1991. 288 p.
14. Renfrew C. Archeology and Language: the Puzzle of Indo-European Origins. New-York : Cambridge University Press, 1988. 346 p.
15. Stachowski. M. (2014). Eurolinguistics – what it is and what it should not be. *Studia Linguistica Universitatis Iagellonicae Cracoviensis*. Krakow : Jagiellonian University in Krakow. Issue 4. P. 383–394.

ТЕКСТИ, РЕКОМЕНДОВАНІ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ

Гаврилов М. Заговоры из Городищенского и Черниговского уездов Черниговской губернии (доставлены П. С. Ефименком). *Сборник Харьковского историко-филологического общества*. Том 4. Харьков : Типография К. Счасни, 1892. С. 283—284 (<https://archive.org/details/istfilologi/t4/page/284/mode/1up?view=theater>).

Ефименко П. С. Сборник Ирины Антоновны Семенцовой, доставленный из с. Будниц Кролевецкого уезда Черниговской губернии. *Сборник Харьковского историко-филологического общества*. Том 4. Харьков : Типография К. Счасни, 1892. С. 284–288 (<https://archive.org/details/istfilologi/t4/page/284/mode/1up?view=theater>).

Beowulf, an Anglo-Saxon Epic Poem (translated from the Heyne-Socin text by JNO: Lesslie Hall). Boston : D. C. Heath & Co., Publishers, 1892 (<https://ia800201.us.archive.org/13/items/beowulfanglosaxo00hall/beowulfanglosaxo00hall.pdf>).

Crawford, Jackson (ed.). The Poetic Edda: Stories of the Norse Gods and Heroes. Indianapolis : Hackett Publishing Company, Inc., 2015.

Snorri Sturluson. The Prose or Younger Edda (<https://archive.org/details/Theproseoryounge000365777v0SnorReyk>).

Tales of the Narts: Ancient Myths and Legends of the Ossetians (translated by Walter May, edited by John Colarusso and Tamirlan Salbiev). Princeton University Press, 2016 (<https://zoboko.com/book/8m5vp234/tales-of-the-narts-ancient-myths-and-legends-of-the-ossetians>).